

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Kůchlerovou,
Ph.D. ve věci

žalobce: **A. D. W.**
toho času Věznice Pardubice
sídlem Husova 194 530 44 Pardubice

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 9. 2023, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou ze dne 1. 9. 2023, ve znění jejího doplnění ze dne 15. 9. 2023 a nedatovaného doplnění, které obdržel Krajský soud v Ústí nad Labem dne 22. 9. 2023, domáhal zrušení nadepsaného rozhodnutí žalované (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, č. j. X, ze dne 3. 5. 2023 (dále jen „prvoinstanční rozhodnutí“).

2. Předmětná žaloba byla dne 9. 10. 2023 pravomocně postoupena Krajskému soudu v Hradci Králové, a to konkrétně usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. 10. 2023, č. j. 54 Ad 25/2023-19.
3. Prvoinstančním rozhodnutím byla žalobci zamítnuta žádost o invalidní důchod podle ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“), neboť žalobci z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost pouze o 10 %. Podkladem pro prvoinstanční rozhodnutí byl posudek lékařky Okresní správy sociální zabezpečení Česká Lípa, která v posudku ze dne 19. 4. 2023 konstatovala, že pracovní schopnost žalobci poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pro zdravotní postižení uvedené v kapitole XV. oddílu B, položky 6a přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 359/2009 Sb.“).
4. Žalovaná v rámci námitkového řízení nechala provést přezkum zdravotního stavu lékařkou České správy sociálního zabezpečení Ústí nad Labem, která v posudku ze dne 31. 7. 2023 konstatovala, že žalobce není invalidní, protože z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost pouze o 20 % (kap. XV, oddíl B, položka 6b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb.). Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti bylo funkční postižení po zlomenině kosti pravé horní končetiny v roce 2007.

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě

5. Žalobce v doplnění žaloby ze dne 22. 11. 2023 vytýká žalované, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, když nebylo přihlédnuto ke všem zdravotním potížím žalobce, mnohé z tvrzených obtíží nebyly řádně vyhodnoceny a podřazeny pod položky přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. Žalovaná tedy nepostupovala v souladu s platnou legislativou.
6. Žalobci, který je v tuto chvíli ve výkonu trestu odnětí svobody, bylo takřka znemožněno zajistit si aktuální komplexní vyšetření své osoby, jeho zdravotní stav byl posuzován pouze z dřívějších lékařských zpráv, které však nezobrazují celkový stav žalobce a nebyly vzaty v potaz, že jej konkrétní zdravotní obtíže zásadně omezují v možnostech vykonávat práci. Navrhl napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení.

III. Jednání před soudem

7. Ve věci se dne 29. 7. 2024 konalo jednání prostřednictvím videokonference, kterého se zúčastnili žalobce, jeho zástupce a pověřená zaměstnankyně žalované. Účastníci setrvali na svých procesních stanoviscích. V průběhu jednání krajský soud provedl důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Hradci Králové (dále jen „PK“) ze dne 9. 4. 2024 složené z posudkového lékaře MUDr. A. M., lékaře s odborností ortopedie MUDr. J. D. a tajemnice Bc. Š. V., která podala posudek na základě § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPSZ“).
8. PK konstatovala, že žalobce nebyl k datu vydání napadeného rozhodnutí (tj. k datu 5. 9. 2023) invalidní, a stanovila konečnou procentní míru poklesu pracovní schopnosti na 20

%. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu považuje PK **stav po tříštivé zlomenině pravé pažní kosti v roce 2007**, a stanovuje procentní míru poklesu pracovní schopnosti podle kapitoly XV., oddílu B, položky 6b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. Pro užití § 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb. nebyly zjištěny posudkově významné skutečnosti. Dále uvedla, že stav po jednostranné orhiektomii není posudkově významný, hladinu mužského pohlavního hormonu má v mezích normálních hodnot. Psychické problémy odpovídají maximálně písm. a) položky 7 kapitoly V. (5-10 %). Další uvedené stavy nejsou posudkově významné.

9. Účastníci neměli dalších důkazních návrhů. Žalobce a jeho zástupce k provedení dokazování uvedli, že posudek hodnotí žalobce, jakožto vysokoškolačka, tedy osobu, která se žije mentálně a nikoli fyzicky. Po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody (plánováno na rok 2029), se bude muset žít fyzickou prací a toho s ohledem na svůj zdravotní stav nebude schopen.

IV. Posouzení věci krajským soudem

10. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) a vycházel přitom ze zjištěného skutkového a právního stavu (§ 77 odst. 2 s. ř. s.) a konstatoval, že závažnějších pochybení v průběhu správního řízení a v napadeném rozhodnutí žalované neshledal.

Žaloba byla shledána nedůvodnou.

11. V ustanovení § 39 ZDP, je v odst. 1 uvedeno, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.
12. V odst. 2 se pak uvádí, že jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, - nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, - nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
13. V odst. 3 je uvedeno, že pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
14. Odst. 4 tohoto ustanovení pak upravuje určování poklesu pracovní schopnosti, při němž se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, - zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, - zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, - schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, - schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, - v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek.

15. Další odstavce tohoto ustanovení pak upravují to, že za zdravotní postižení se pro účely posouzení poklesu pracovní schopnosti považuje soubor všech funkčních poruch, které s ním souvisejí, za stabilizovaný zdravotní stav se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení. Pojištěnec je pak adaptován na své zdravotní postižení, jestliže nabyl, popřípadě znovu nabyl schopnosti a dovednosti, které mu spolu se zachovanými tělesnými, smyslovými a duševními schopnostmi umožňují vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se určuje v celých číslech.
16. V této projednávané věci se jedná o dávku podmíněnou zdravotním stavem a v takovém případě je rozhodnutí soudu závislé především na odborném lékařském posouzení. Ve správním soudnictví ve věcech důchodového pojištění posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost pojištěnců posudkové komise Ministerstva práva a sociálních věcí, jak vyplývá z § 4 odst. 2 ZOPSZ, o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Podle platné a účinné právní úpravy platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního (tzn. námitkového řízení) posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise.
17. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (viz k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, čj. 6 Ads 11/2013-20, přístupný na www.nssoud.cz). Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, čj. 6 Ads 99/2011-43, přístupný na www.nssoud.cz).
18. Náležitosti posudku jsou upraveny v § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity

nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti. Jde-li přitom alespoň o invaliditu I. či II. stupně (tedy pokles pracovní schopnosti v rozmezí nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 69 %), musí posudek obsahovat rovněž tzv. pracovní rekomandaci, tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, čj. 4 Ads 19/2012-18, přístupný na www.nssoud.cz).

19. Soud dodává, že posouzení míry poklesu pracovní schopnosti představuje odbornou medicínskou otázku, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí, též znalosti z oboru posudkového lékařství a jejíž posouzení je zákonem svěřeno posudkovým orgánům (srov. § 4 odst. 2, § 8 a § 16 ZOPSZ). Odborné posudkové závěry ovšem nepodléhají hodnocení soudu z hlediska jejich správnosti, neboť k tomu soudci nemají odborné lékařské znalosti. V posudku musí být uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení je považováno za jeho rozhodující příčinu. Za rozhodující příčinu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce (§ 2 odst. 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb.). Procentní míry poklesu pracovní schopnosti podle druhů zdravotního postižení jsou uvedeny v příloze k vyhlášce o posuzování invalidity. Posudková komise je povinna odůvodnit zařazení zdravotního postižení pod konkrétní položku uvedené přílohy i určení míry poklesu pracovní schopnosti v rámci rozpětí stanoveného v jednotlivých položkách, včetně případného navýšení podle § 3 citované vyhlášky. Je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají; v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.
20. V posuzované věci soud vyhodnotil posudek PK ze dne 9. 4. 2024 jako posudek splňující všechny formální náležitosti ve smyslu § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Posudek byl vypracován posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí zasedající v řádném složení za účasti lékaře s odborností psychiatrie. Dle názoru soudu byl tedy komplexně zhodnocen jeho zdravotní stav, a to nejenom na základě lékařských zpráv, přičemž k objektivnímu posouzení zdravotního stavu PK provedla sama při jednání jeho přeshetření.
21. V souhrnu krajský soud shledal, že předložený posudek PK je po stránce obsahové úplný a přesvědčivý, a splňuje tak požadavky kladené judikaturou na to, aby mohl být stěžejním důkazem o invaliditě žalobce. Dle PK pokles pracovní schopnosti žalobce činil 20 %, tj. žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí nebyl invalidní. Správní orgány tedy nepochybily v tom, že zamítly žádost žalobce o invalidní důchod z důvodu nesplnění podmínek stanovených v § 38 ZDP.
22. Žalobce rovněž namítal, že nebyl ve správním řízení podroben lékařské prohlídce. Žalobci lze přisvědčit v tom, že ve správním řízení byl jeho zdravotní stav hodnocen posudkovými lékaři, aniž by jej osobně vyšetřily. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu však

platí, že „úkolem posudkových komisí MPSV je pouze hodnotit zdravotní stav žadatelů podle kritérií stanovených právními předpisy, nikoliv provádět primární klinická zjištění. To je úkolem ošetřujícího lékaře stěžovatele a lékařů odborných, u nichž se léčí. Ti se pak podílejí na kompletizaci zdravotní dokumentace. Přítomnost stěžovatele na jednání posudkové komise by tak byla nezbytná pouze v případě, pokud by zdravotní dokumentace o jeho zdravotním stavu byla neúplná, některé nálezy nejednoznačné či dokonce rozporné, případně pokud by bylo třeba došetřit některé skutečnosti v rámci vyšetření za hospitalizace a komise k tomu od něj potřebovala podrobnější informace (...) Výše uvedenému pak odpovídá skutečnost, že žádné ustanovení zákona povinnou přítomnost posuzovaného na jednání posudkové komise ani nepředepisuje“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 3 Ads 91/2012-19). Obdobně je pak podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2015, č. j. 3 Ads 214/2014–25, týkajícího se nároku na příspěvek na péči, vždy na zvážení konkrétních okolností případu, zda může být objektivizace zjištění zdravotního stavu posuzovaného provedena i bez toho, aby byl posuzovaný osobně přešetřen v komisi. Osobní vyšetření má přitom zvláštní význam tehdy, existují-li rozpory mezi posudkovým hodnocením a podkladovými materiály. V projednávané věci posudkové lékařky, které posuzovaly zdravotní stav žalobce ve správním řízení, neshledaly důvody k osobnímu vyšetření žalobce, neboť z jejich pohledu neexistovaly rozpory mezi posudkovým hodnocením a podkladovými materiály. V tomto ohledu tedy nebylo správní řízení stiženo žádnou vadou.

23. Pokud jde o námitku žalobce (a jeho zástupce) vznesenou u jednání soudu, a totiž, že žalobce byl posudkovou komisí posuzován jako vysokoškolák, tj. osoba vykonávající práci duševní a nikoli fyzickou, k tomuto krajský soud uvádí, že námitka je nedůvodná. Posudková komise posuzovala rozhodný fyzický stav žalobce nehledě na práci, kterou má vykonávat (nadto je v tuto chvíli a to až do roku 2029 ve výkonu trestu odnětí svobody). Jakékoli další úvahy, jakou práci může či nemůže žalobce vykonávat po propuštění z VTOS jsou pouze hypotetické a nerelevantní pro závěry posudku posudkové komise.
24. Soud pro úplnost uvádí, že případné zhoršení zdravotního stavu žalobce po vydání napadeného rozhodnutí žalované nemůže být v rámci tohoto přezkumu hodnoceno. Soud zde odkazuje např. na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2007, č. j. 4 Ads 125/2006-39, podle něhož rozhoduje-li Česká správa sociálního zabezpečení o nároku na dávku, jejíž přiznání je podmíněno zdravotním stavem (zde: zvýšení důchodu pro převážnou bezmocnost, § 70 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení), vychází z odborného lékařského posouzení o zdravotním stavu, který je zjišťován k datu rozhodnutí správního orgánu. Zhoršení zdravotního stavu po tomto datu může být předmětem posouzení teprve na základě nové žádosti.

V. Závěr a náklady řízení

25. Krajský soud považoval podkladový posudek PK za objektivní, komise měla k dispozici veškerou dostupnou zdravotní dokumentaci žalobce a zasedala v řádném složení. Krajský soud proto shledal žalobu nedůvodnou a postupem dle § 78 odst. 7 s. ř. s. ji zamítl.
26. Výrok II. o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť úspěšná žalovaná nežádala náhradu nákladů řízení a žalobce nebyl v řízení úspěšný, pročez nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 29. července 2024

JUDr. Martina Kůchlerová, Ph.D. v. r.
samosoudkyně